

Oponentský posudek na bakalářskou práci

Adély Plischové

Vzdělávání Romů jako téma lidských práv.

Formální stránka práce

Práce je přehledně členěná, kapitoly na sebe logicky navazují. Grafické zpracování práce je vynikající.

Jazyková stránka práce

Práce prošla jazykovou úpravou. Autorka se vyjadřuje jasně. Užívá odborný styl.

Obsahová stránka práce

Práce se zabývá rozsudkem Evropského soudu pro lidská práva ze dne 17. ledna 2007 ve Štrasburku v případě Romky D.H. a ostatních Romů, kteří podali stížnost proti České Republice. Tvrdili, že byli vystaveni diskriminaci při výkonového práva na vzdělání z důvodů rasy a etnického původu.

Cílem práce je, podle autorky práce, popsat tento rozsudek, jeho podklady a důrazy na jedné straně a na druhé straně reakci a akci české vlády a ministerstva školství. Autorka také sleduje, co se od té doby změnilo, jaké by mohly být a jsou důsledky tohoto soudního rozhodnutí.

Práce je rozdělena, kromě úvodu a závěru do šesti kapitol. V první kapitole autorka uvádí historický exkurs z dějin Romů. Zaměřuje se hlavně na celé 20. století, aby ukázala jaké historické a politické okolnosti podmiňovaly vzdělávání Romů. Zde autorka prokazuje, jak dobře pracuje s literaturou. Ve druhé kapitole se pokouší definovat, kdo je vlastně Romem podle Moravce. Ve třetí se zabývá legislativou spojenou se vzděláváním Romů v bývalém Československu a současné České republice. Ve čtvrté rozebírá rozsudek Štrasburského soudu. Domnívám se, že to je těžiště práce. Zde velmi dobře autorka ukazuje na zásadní nedostatky ve vzdělávání Romů a hlavně v zařazování romských žáků do zvláštních škol. Ukazuje, jak se tímto způsobem dostávali romští žáci mimo proud hlavního vzdělání. V páté kapitole uvádí snahy ministerstev školství reagovat. Dále uvádí různé plány a strategie, ať už na úrovni ministerstva školství nebo dalších iniciativ, které se problémem vzdělávání romských žáků snaží řešit. Také se zabývá diagnostikou, týkající se přeřazování žáků do bývalé zvláštní a dnes praktické školy. Na konci kapitoly se zabývá monitoringem možných žáků přípravných a mateřských škol. Zde prokazuje autorka velmi solidní přehled. Kapitola šestá je věnována diskusi. Autorka v ní do hloubky naznačuje složitost problematiky vzdělávání romských žáků. Uvádí sice, že jsou určité snahy o řešení, ale v realitě se naráží na finanční omezení, která brání zavádění systémových změn.

Práce je originální svým pojetím. Zpracování tématu je vynikající. Cíl práce byl splněn. Realita vzdělávání romských žáků je velmi komplexním jevem, jehož zpracování přesahuje daný rozsah práce.

Autorce se podařilo ukázat velmi dobře na daném případu nedostatky našeho školství ve vzdělávání Romů. Navrhuje také možnosti řešení, které odpovídají mezinárodním standardům. Zároveň však ukazuje na smutnou realitu našeho školství, kdy zavádění skutečně hlubokých systémových změn je závislé na omezených finančních možnostech našeho školství.

Navrhuji hodnocení A.

Doplňující otázky:

Romisté (Davidová, Hubschmannová) uvádějí jako fakt, že tradiční romská kultura, která je nositelem hodnot, se rozpadá. Byl tento rozpad způsoben záměrným působením státu nebo zde hraje roli ještě jiné faktory? Na stránce 25. totiž autorka uvádí, že: „romská tradiční kultura byla potírána a systematicky potlačována“. Může autorka uvést pramen, kde se toto tvrzení vyskytuje? Může uvést konkrétní příklad potírání a systematického potlačování tradiční romské kultury ze strany státu?

Proč došlo ke zhroucení tradiční romské kultury hlavně v průmyslových městech severních Čech a na Ostravsku v daleko ve větší míře, než například na Česko-krumnovsku?

V Praze 13. června 2014.

Mgr. Pavel Kuchař Ph. D.